

PASTORALĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI
Zalău, 2020

† **Petroniu**

Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor
creștini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor și milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhieriești binecuvântări!

Iubiți credincioși,

Una dintre cele mai cunoscute colinde de la noi glăsuiește:
„Doamne a Tale cuvinte / Care s-au scris mai-nainte / S-au plinit
precum și scrie / Moise la Cartea Întâi. / O minune, o minune. / De la
răsărit răsare / O stea cu lumină mare, / Razele își răspândește, / Pe trei
crai povățuiește. / O minune, o minune. / Steaua magilor vestește, /
Višlaemul îi primește / Și din prorocie rară, / Pe Mesia îl aflară. / O
minune, o minune”.

Aceste versuri exprimă adevărul rostit de Domnul Hristos în
fața evreilor: „*Să nu socotiți că am venit să stric legea sau profeții; n-
am venit să stric, ci să plinesc*” (Matei 5,17), cuvinte care l-au făcut pe
Fericitul Augustin să afirme că „Noul Testament în cel Vechi se
ascunde, iar Vechiul Testament în cel Nou se descoperă”.

Din aceste texte înțelegem legătura și continuitatea dintre
Vechiul și Noul Testament, însă în cele ce urmează nu vom vorbi
despre Legea Veche, nici despre cea Nouă, ci despre evreii care
formează poporul ales, acesta fiind cadrul în care au fost revelate cele
două Testamente, din moment ce Mântuitorul Însuși, în convorbirea
cu femeia samarineancă, i-a spus acesteia: „*Voi vă închinați la ceea ce
nu știți; noi ne închinăm la ceea ce știm, pentru că mântuirea este de
la iudei*” (Ioan 4,22).

Patriarhii Vechiului Testament, profeții, Sfânta Fecioară Maria, Domnul Hristos ca om, Sfinții Apostoli, femeile mironosițe, primii episcopi, preoți și diaconi, precum și cei dintâi martiri ai Bisericii, au răsărit cu toții din sânul poporului ales, de aceea trebuie să conștientizăm importanța acestui neam în opera de răscumpărare a lumii de către Fiul lui Dumnezeu întrupat, la care oamenii au fost părtași.

Protopărinții Adam și Eva, care au fost creați de Dumnezeu cu mâna Lui și au fost așezați în grădina Edenului, un loc desăvârșit, în care răul nu era cunoscut și păcatul nu exista, au încălcat de bunăvoie porunca Creatorului lor, ajungând sub stăpânirea Satanei, motiv pentru care au și fost alungați din rai, eveniment care a avut consecințe devastatoare asupra tuturor urmașilor lor.

Cain, primul om născut pe acest pământ, nu a putut suporta faptul că jertfa fratelui său, Abel, a fost primită de Dumnezeu, în timp ce ofranda lui a fost refuzată și, în loc să cerceteze și să corecteze motivele care au dus la respingerea jertfei lui de către Creator, din invidie și-a ucis fratele.

După ce oamenii au început să se înmulțească, *„Dumnezeu a văzut că răutatea oamenilor s-a mărit pe pământ și că toată închipuirea din gândul inimii lor era fără încetare numai spre rău. Și S-a căit Dumnezeu că l-a făcut pe om pe pământ, și S-a mâhnit în inima Sa. Și a zis Domnul: «Șterge-voi de pe fața pământului pe omul pe care l-am făcut, de la om până la dobitoc și de la târâtoare până la păsările cerului, căci Mă căiesc că le-am făcut»*” (Facere 6,5-7) și așa s-a ajuns la potopul din timpul lui Noe.

După ce diluviul a încetat și apele s-au retras, Noe și familia lui au coborât din corabie, dimpreună cu animalele și cu păsările adăpostite acolo și viața pe pământ a continuat.

Cu cât se înmulțeau oamenii în lume, sporeau și păcatele, însă Dumnezeu, împlânzit de jertfa adusă de Noe după coborârea din arcă, a hotărât *„în inima Sa și a zis: «De-acum nu voi mai blestema pământul din pricina faptelor omului, căci închipuirea inimii omului*

se pleacă spre rău încă din tinerețea lui; și nici nu voi mai pierde toate făpturile vii așa cum am făcut. De-acum, câte zile va avea pământul, semănat și secerat, frig și căldură, vară și iarnă, ziua și noapte nu vor mai înceta!»” (Facere 8,21-22).

Pentru că Dumnezeu nu-și putea realiza cu toți oamenii planul de mântuire al lumii făgăduind înaintea alungării protopărinților din rai, a hotărât să-și aleagă un popor, din sânul căruia să se nască Mântuitorul lumii, însă nu a dorit să ia un neam matur, gata format, cu care ar fi fost mai greu de lucrat, ci a preferat să se oprească asupra unui singur om bineplăcut Lui, din coapsele căruia să se nască acest popor, la fel cum va proceda și la plinirea vremii, când o va alege pe Sfânta Fecioară Maria să fie Maică a Fiului Său întrupat.

Dintre câți oameni drepti trăiau atunci pe pământ, Dumnezeu l-a socotit cel mai potrivit pentru acest scop pe patriarhul Avraam.

Cel dintâi merit al lui Avraam este că el era un om credincios și, într-o lume politeistă, se închina Dumnezeului Celui adevărat. În acest sens citim în Cartea Facerii că Avraam „*I-a zidit un jertfelnic Domnului în Sichem, la stejarul Mamvri. De acolo s-a strămutat în munte, la răsărit de Betel, și și-a întins cortul, având Betelul la apus, iar Hai la răsărit. Și acolo I-a zidit Domnului un jertfelnic și a chemat numele Domnului*” (Facere 12,6-8).

Cu toate că Avraam era foarte în vârstă și nu avea niciun copil, Dumnezeu i-a zis: „*Eu voi face din tine un neam mare; și te voi binecuvânta și-ți voi mări numele și tu vei fi izvor de binecuvântare. Voi binecuvânta pe cei ce te vor binecuvânta, iar pe cei ce te vor blestema îi voi blestema; și întru tine se vor binecuvânta toate neamurile pământului*” (Facere 12,2-3).

Asemenea dreptilor de mai târziu, Ioachim și Ana (părinții Sfintei Fecioara Maria), Zaharia și Elisabeta (părinții Sfântului Ioan Botezătorul), nici Avraam și Sarra, soția lui, nu puteau avea copii. Cu siguranță că toate cele trei femei pomenite aici au avut pântecul închis o vreme de către Dumnezeu cu un anume scop, care s-a dovedit

ulterior, copiii născuți din ele având de jucat un rol capital în istoria mântuirii lumii.

În ceea ce îl privește pe patriarhul Avraam este neîndoielnic faptul că el putea avea copii, fiindcă la îndemnul soției sale, el a intrat la Agar, slujnica sa, iar aceasta a născut un fiu, numit Ismael, însă poporul ales nu trebuia să se nască pe această linie genealogică, ci din Avraam și Sarra.

„Iar când era Avraam de nouăzeci și nouă de ani, Domnul i S-a arătat și i-a zis: «Eu sunt Dumnezeuul tău; mergi în căile Mele și fii desăvârșit și voi încheia legământul Meu între Mine și tine și te voi înmulți foarte». Atunci a căzut Avraam cu fața la pământ, iar Dumnezeu i-a grăit, zicând: «Eu sunt, și iată că legământul Meu este cu tine și tu vei fi tată a mulțime de neamuri; și foarte roditor te voi face, foarte; și din tine voi face neamuri, și regi se vor ridica din tine. Legământul Meu îl voi pune între Mine și tine și seminția ta de după tine, întru tot neamul lor, legământ veșnic pentru ca Eu să fiu Dumnezeuul tău și al urmașilor tăi de după tine. Și-ți voi da ție și seminției tale de după tine pământul în care pribegești acum, tot pământul Canaanului, în stăpânire veșnică, și Eu le voi fi lor Dumnezeu». Și i-a zis Dumnezeu lui Avraam: «Iar tu să păzești legământul Meu, tu și urmașii tăi de după tine întru tot neamul lor. Și iată legământul pe care voi îl veți păzi între Mine și tine și urmașii tăi de după tine întru tot neamul lor: toți cei de parte bărbătească ai voștri vor fi tăiați împrejur. Vă veți avea tăiată împrejur carnea pielei voastre; și acesta va fi semnul legământului dintre Mine și voi. În a opta zi de la naștere să fie tăiat împrejur tot pruncul de parte bărbătească întru tot neamul vostru; născut la voi în casă sau cumpărat cu bani de la orice străin care nu-i din seminția voastră, cu tăiere împrejur va fi însemnat și cel născut în casa ta, și cel cumpărat cu argintul tău; și legământul Meu în carnea voastră va fi legământ veșnic. Iar cel netăiat împrejur, cel de parte bărbătească între voi care în ziua a opta nu va fi tăiat împrejur în carnea pielei sale, sufletul acela stârpit va fi din poporul său, pentru că Mi-a călcat

legământul». Și i-a zis Dumnezeu lui Avraam: «Pe Sarra, femeia ta, o voi binecuvânta și-ți voi da din ea un fiu; și-l voi binecuvânta, și va fi el întru neamuri, și regi de neamuri se vor ridica din el». Avraam a căzut atunci cu fața la pământ și a râs, zicând întru sine: «Este cu putință oare să i se nască fiu celui de o sută de ani? Și Sarra, cea de nouăzeci de ani, poate ea oare să nască?». A zis Avraam către Domnul: «Măcar acest Ismael să trăiască înaintea feței Tale!». Dar Dumnezeu i-a zis lui Avraam: «Așa cum spun Eu: însăși Sarra, femeia ta, îți va naște un fiu și-i vei pune numele Isaac. Eu voi încheia cu el legământul Meu ca legământ veșnic lui și urmașilor săi de după el. Cât despre Ismael, iată că te-am ascultat, iată că-l voi binecuvânta, îl voi face roditor și-l voi înmulți foarte; douăsprezece neamuri se vor naște din el și-l voi face un popor mare. Dar legământul Meu îl voi încheia cu Isaac, pe care Sarra îl va naște la anul pe vremea aceasta». Și dacă a încetat Dumnezeu să mai vorbească cu el, S-a înălțat de la Avraam. Iar Avraam l-a luat pe Ismael, fiul său, pe toți cei născuți în casa sa, pe toți cei cumpărați cu argintul său - pe toți oamenii de parte bărbătească din casa lui Avraam - și le-a tăiat împrejur carnea pielii lor, în chiar ziua aceea, așa cum îi spusese Dumnezeu. Și era Avraam de nouăzeci și nouă de ani când a fost tăiat împrejur în carnea pielii sale. Iar Ismael, fiul său, era de treisprezece ani când a fost tăiat împrejur în carnea pielii sale. Avraam și Ismael, fiul său, au fost tăiați împrejur în aceeași zi. Și odată cu ei au fost tăiați împrejur toți cei de parte bărbătească din casa lui Avraam - născuți în casa lui sau cumpărați cu bani de la cei de alt neam” (Facere 17,1-4 și 6-27).

„Domnul a cercetat-o pe Sarra după cum îi spusese lui Avraam, Domnul a făcut pentru Sarra după cum îi vestise lui Avraam. Sarra a zămislit și i-a născut lui Avraam un fiu la bătrânețe, la vremea despre care-i vorbise Dumnezeu. Și Avraam i-a pus numele Isaac fiului ce i se născuse, pe care Sarra i-l născuse. Și Avraam l-a tăiat împrejur pe Isaac, fiul său, în ziua a opta, după cum îi poruncise

Dumnezeu. Iar Avraam era de o sută de ani când i s-a născut Isaac, fiul său” (Facere 21,1-5).

Cu toate că Avraam era bineplăcut înaintea lui Dumnezeu, motiv pentru care s-a și oprit asupra lui să fie părintele poporului ales și a încheiat cu el și cu urmașii lui legământul Său, cu toate acestea Dumnezeu i-a încercat credința patriarhului, pentru că după ce Isaac a ajuns un băiețandru, Dumnezeu i-a spus lui Avraam: „*Ia-l pe fiul tău cel dorit, Isaac, cel pe care-l iubești, și du-te în ținutul Moria și adu-l acolo ardere-de-tot pe un munte pe care ți-l voi spune Eu! Iar Avraam s-a sculat dis-de-dimineță, a pus samarul pe asinul său și a luat cu sine două slugi și pe Isaac, fiul său; și după ce a tăiat lemnele pentru jertfă s-a ridicat și a plecat spre locul de care-i vorbise Dumnezeu. Iar în cea de-a treia zi, ridicându-și Avraam ochii, a văzut locul de departe. Și le-a zis Avraam slugilor sale: «Voi rămâneți aici, cu asinul; eu și băiețelul ne ducem până acolo, ne vom închina și ne vom întoarce la voi». Avraam a luat lemnele cele pentru jertfă și le-a pus pe umerii lui Isaac, fiul său, iar el a luat în mâini focul și cuțitul, și amândoi au plecat împreună. Dar Isaac i-a grăit lui Avraam, tatăl său și i-a zis: «Tată!».* Iar acesta a răspuns: «Ce este, fiule?».

Isaac a zis: «Iată focul și lemnele; dar mielul pentru jertfă unde este?». Iar Avraam a răspuns: «Dumnezeu Se va îngriji El Însuși de mielul pentru jertfă, fiule!». Și s-au dus amândoi mai departe, împreună. Iar dacă au ajuns la locul de care-i vorbise Dumnezeu, Avraam a ridicat acolo jertfelnic; a așezat lemnele pe el, l-a legat pe Isaac, fiul său, și l-a pus pe jertfelnic, deasupra lemnelor. Apoi Avraam și-a întins mâna și a luat cuțitul ca să-și înjunghie fiul. Atunci îngerul Domnului a strigat către el din cer și a zis: «Avraame, Avraame!».

El a zis: «Iată-mă!». Îngerul a zis: «Să nu-ți ridici mâna asupra băiatului, nici să-i faci vreun rău, căci acum știi că te temi de Dumnezeu și că de dragul Lui nu l-ai cruțat nici pe fiul tău cel iubit!». Și ridicându-și Avraam ochii, a privit; și iată un berbec era încurcat cu coarneau într-un tufiș. Și ducându-se, Avraam a luat berbecul și l-a adus ca ardere-de-tot în locul lui Isaac, fiul său. Avraam a numit locul acela Iahve-ire, adică

«Domnul vede», și de aceea i se zice astăzi: «Domnul va fi văzut în munte». Și îngerul Domnului a strigat a doua oară din cer către Avraam și a zis: «Juratu-M-am pe Mine Însuși - zice Domnul: de vreme ce tu ai făcut aceasta, și de dragul Meu nu l-ai cruțat nici pe fiul tău cel iubit, cu binecuvântare te voi binecuvânta, iar pe urmașii tăi îi voi face numeroși ca stelele cerului și ca nisipul de pe țărmul mării, și urmașii tăi vor stăpâni cetățile dușmanilor lor; și prin urmașul tău se vor binecuvânta toate neamurile pământului, pentru că tu ai ascultat de glasul Meu» (Facere 22,2-18).

Pe lângă faptul că Avraam este părintele poporului ales, tot lui i-a descoperit Dumnezeu și locul unde își va duce traiul neamul născut din el, fiindcă patriarhul era de loc din Urul Caldeii, însă Dumnezeu i-a poruncit: „*Leși din țara ta și din neamul tău și din casa tatălui tău și vino în țara pe care ți-o voi arăta Eu. În ziua aceea a încheiat Domnul legământ cu Avram, zicând: «Urmașilor tăi le voi da pământul acesta, de la râul Egiptului până la Râul-cel-Mare, râul Eufratului: pe chenei, pe chenezei, pe chedmonei, pe hetei, pe ferezei, pe refaimi, pe amorei, pe canaaneeni, pe hevei, pe gherghesei și pe iebusei»*” (Facere 12,1 și 15,18-21).

„*Zilele vieții lui Avraam, câte le-a trăit, au fost o sută șaptezeci și cinci de ani*” (Facere 25,7), aproximativ între 2000 și 1825 î.Hr.

Isaac, fiul lui Avraam, s-a căsătorit cu Rebeca, însă asemenea Sarrei și ea avea pântecul închis de Dumnezeu, de aceea „*Isaac I s-a rugat Domnului pentru Rebeca, femeia sa, că era stearpă; și Domnul l-a ascultat, iar femeia lui, Rebeca, a zămislit*” (Facere 25,21) și a născut doi fii gemeni, pe Isav și pe Iacov.

Conform legii iudaice, Isav, ca întâi-născut, avea anumite drepturi în plus față de fratele său. Cu toate acestea, când „*băieții s-au făcut mari; Isav era vânător încercat, om al câmpiei, iar Iacov era om liniștit, trăind în corturi. O dată însă Iacov își fierbea linte, când Isav a venit din câmpie, hămesit. Și a zis Isav către Iacov: «Dă-mi să mănânc din această fiertură roșie, că sunt hămesit!*». Iată de ce s-a

numit el Edom. Iacov însă i-a zis lui Isav: «Vinde-mi acum, de îndată, dreptul tău de întâi-născut!». Isav a zis: «Iată, eu stau să mor; la ce-mi este bun dreptul de întâi-născut?». Iacov i-a zis: «Jură-mi-te acum, de-ndată!». Și i s-a jurat și i-a vândut lui Iacov dreptul său de întâi-născut. Atunci Iacov i-a dat lui Isav pâine și fiertură de linte, iar acesta a mâncat și a băut, apoi s-a sculat și s-a dus. Și astfel și-a nesocotit Isav dreptul său de întâi-născut” (Facere 25,27 și 28-34).

Astfel, primii patriarhi ai Vechiului Testament au fost Avraam, Isaac și Iacov, de aceea când Moise s-a apropiat, în Muntele Horeb, de rugul care ardea și nu se mistuia, Dumnezeu i-a spus din mijlocul văpăii: „*Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov!*” (Ieșire 3,6).

Sfânta Fecioară Maria, deci și Domnul Hristos ca om, s-au născut din urmașii lui Iacov, de aceea Mântuitorul pomenește că Dumnezeu Însuși a afirmat: „*Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov*” (Matei 22,32), pentru a arăta linia descendentă exactă a poporului ales din care S-a născut Fiul Său ca om.

În Sfânta Scriptură citim că „*într-o noapte Iacov a rămas singur în Mahanaim și Cineva S-a luptat cu el până în revărsatul zorilor. Văzând însă Acela că nu-l poate răpune, i-a atins încheietura șoldului, iar încheietura șoldului lui Iacov a amorțit în timp ce acesta se lupta cu El. Și El i-a zis: «Lasă-Mă să plec, că s-au ivit zorile!».* Iacov I-a răspuns: «Nu-Ți dau drumul până nu mă vei binecuvânta!». Acela i-a zis: «Care-ți este numele?». Și el a zis: «Iacov». Zisu-i-a Acela: «De-acum nu-ți va mai fi numele Iacov, ci Israel te vei numi, pentru că ai fost tare cu Dumnezeu; și cu oamenii vei fi puternic». A întrebat și Iacov, zicând: «Spune-mi numele Tău!». Iar Acela a zis: «De ce întrebi tu de numele Meu? El este minunat». Și chiar acolo l-a binecuvântat” (Facere 32,24-29).

Cu toate că Avraam este părintele poporului ales, acesta poartă numele nepotului său, Israel, evreii fiind adeseori numiți fiii lui Israel sau israeliți.

Iacov (Israel) a avut doisprezece fii, pe: Ruben, Simeon, Levi, Iuda, Isahar, Zabulon, Dan, Neftali, Gad, Așer, Iosif și Veniamin, care sunt strămoșii celor douăsprezece seminții ale lui Israel.

În timpul unei foamete mari, Iacov cu fiii săi și familiile acestora s-au stabilit în ținutul Goșen din Egipt, țară în care Iosif, unul dintre fiii lui Iacov, ajunsese al doilea om după Faraon.

Odată cu trecerea vremii *„fiii lui Israel s-au prăsit în număr mare și s-au tot înmulțit și-au tot crescut și au devenit foarte puternici; se umpluse țara de ei. Atunci s-a ridicat peste Egipt un alt rege care nu-l cunoscuse pe Iosif. Acesta a zis către poporul său: «Iată că neamul fiilor lui Israel este mult mai numeros și mult mai puternic decât noi. Haideți dar să luăm împotriva-le măsuri iscusite, în așa fel încât să nu se mai înmulțească; altfel, la vreme de război se vor uni și ei cu vrăjmașii noștri, ne vor birui și-apoi vor ieși din țară». Și astfel au pus peste ei vâtafi de corvoadă, pentru ca prin munci grele să le facă viața grea; și i-au zidit lui Faraon cetăți-grânare: Pitom și Ramses și On, adică Iliopolis. Dar cu cât erau mai apăsați, cu atât ei se înmulțeau și deveneau mai puternici, așa că pe egipteni i-a prins groaza de fiii lui Israel. Ca atare, egiptenii îi puneau pe fiii lui Israel la muncă silnică și le făceau viața amară prin lucrări grele: la frământatul lutului, la cărămidărie și la tot felul de munci pe câmp; așadar, prin orice fel de muncă la care-i sileau cu strășnicie. Apoi regele Egiptului le-a grăit moașelor evreice, dintre care una se numea Șifra și alta Pua, și le-a zis: «Când moșiți la evreice, luați seama când sunt să nască: de va fi băiat, omorâți-l; iar de va fi fată, s-o cruțați»* (Ieșire 1,7-16).

După patru sute de ani de robie, Dumnezeu l-a trimis pe Moise, un evreu din seminția lui Levi, care se refugiase în Madian, să-i elibereze pe fiii lui Israel de sub jugul egiptean, ceea ce s-a și întâmplat, după multe tergiversări din partea opresorilor, care au fost pedepsiți aspru pentru aceasta de Dumnezeu.

Moise i-a condus pe evrei din Egipt până la granița Canaanului, *„un pământ roditor și larg, în țara unde curge lapte și*

miere” (Ieșire 3,8). În acest timp Dumnezeu le-a revelat evreilor și legea Vechiului Testament.

Conducerea poporului ales din Egipt în Țara Făgăduinței a fost o sarcină deosebit de grea pentru Moise, cântelile și păcatele evreilor mâniindu-L pe Dumnezeu Însuși, Care, după ce fiii lui Israel au făcut un vițel de aur și au adus jertfe înaintea lui, i-a spus lui Moise: „*Eu Mă uit la poporul acesta și văd că este popor tare de cerbice. Lasă-Mă dar acum să se aprindă mânia Mea asupra lor, să-i pierd și să fac din tine un popor mare!*». Moise însă a rugat pe Domnul Dumnezeu său și a zis: «*Pentru ce, Doamne, să se aprindă mânia Ta asupra poporului Tău, pe care Tu l-ai scos din țara Egiptului cu putere mare și cu brațul Tău cel înalt? De ce să spună egiptenii: Cu vicleșug i-a scos, ca să-i ucidă în munți și să-i șteargă de pe fața pământului? Așadar, potolește-Ți iușimea mâniei și fii blând cu răutatea poporului Tău. Adu-ți aminte de Avraam și de Isaac și de Iacov, robii Tăi, căroră Te-ai jurat Tu pe Tine Însuși și le-ai zis: Voi înmulți seminția voastră ca stelele cerului; și tot pământul acesta, pe care tot Tu ai spus că îl vei da urmașilor lor și-l vor stăpâni în veci!*». Atunci Domnul Și-a împlânzit urgia pe care spusese c-o va abate asupra poporului Său” (Ieșire 32,9-14).

Moise este primul conducător al întregului popor ales și figura centrală a istoriei iudaice. Dacă Avraam a fost părintele nației, Israel i-a dat numele, Moise a primit Legea Veche de la Dumnezeu, el a inventat alfabetul ebraic și a scris primele cinci cărți ale Sfintei Scripturi, a fost primul proroc al Vechiului Testament, primul legiuitor al evreilor, în timpul lui a fost instituită preoția Legii Vechi și sub conducerea lui israeliții au devenit un popor distinct, încât nu degeaba a apărut alături de Domnul Hristos când Acesta S-a schimbat la față în Muntele Taborului.

Moise a trăit „o sută douăzeci de ani” (Deuteronom 34,7), aproximativ între 1350 și 1230 î.Hr.

Adeseori Dumnezeu a intervenit în mod direct în momentele importante ale istoriei poporului ales, însă așa cum a procedat și cu

alte neamuri, le-a atribuit și evreilor un înger păzitor, care a fost Sfântul Arhanghel Mihail (Daniel 12,1).

După Moise conducerea poporului ales a preluat-o Iosua Navi, în timpul căruia a fost cucerit pământul făgăduit lor de Dumnezeu, care a fost împărțit celor douăsprezece seminții.

La conducerea fiilor lui Israel au urmat apoi judecătorii, dintre care cei mai însemnați au fost: Debora, Ghedeon, Abimelec, Ieftae, Samson și Samuel.

În jurul anului 1050 î.Hr. evreii au trecut la o nouă formă de guvernământ: monarhia.

Cel dintâi rege israelit a fost Saul (1050-1010 î.Hr.).

David (1010-970 î.Hr.) a mutat capitala țării la Ierusalim.

Solomon (970-930 î.Hr.) a construit templul din Ierusalim.

Regele Roboam (930-913) nu a fost recunoscut de zece seminții, care l-au ales drept conducător pe Ieroboam, un fost general al lui Solomon refugiat în Egipt și au înființat Regatul de Nord.

Regatul de Sud s-a numit Iuda, iar cel de Nord și-a luat numele de Israel.

Regele babilonian Nabucodonosor al II-lea a cucerit Ierusalimul în anul 597 î.Hr., Iehonia, regele lui Iuda, fiind dus în Babilon, împreună cu marea majoritate a locuitorilor acestui oraș.

Întrucât în anul 586 î.Hr. locuitorii rămași în Ierusalim s-au răscolat împotriva stăpânirii străine, orașul a fost din nou asediat de către babilonieni, zidurile de apărare au fost dărâmate, templul a fost distrus, clădirile au fost făcute una cu pământul, iar locuitorii s-au refugiat unde au putut, formând primele comunități evreiești din diaspora.

În anul 539 î.Hr., regele persan Cyrus cel Mare a cucerit Babilonul, iar trei ani mai târziu le-a îngăduit evreilor să se întoarcă în țara lor, sub conducerea lui Șeșbațar, fiul fostului rege Iehonia. Iudeii care au revenit acasă au reclădit Ierusalimul, inclusiv templul de aici.

În anul 332 î.Hr., Alexandru cel Mare a capturat în mod pașnic Ierusalimul.

În anul 63 î.Hr., Ierusalimul a fost cucerit de oștile romane conduse de generalul Pompei.

Ținând cont de sensibilitățile evreilor, dar și de influența lor notabilă în cercurile înalte ale Imperiului Roman, prin oamenii de vază ai numeroaselor comunități ale fiilor lui Israel din diaspora, cuceritorii au îngăduit ca evreii să fie conduși de regi marionetă din neamul lor, care erau numiți direct de la Roma.

Mărimea diasporei iudaice în timpul Domnului Hristos era estimată la peste patru milioane de evrei, în comparație cu o populație palestiniană iudaică de cel mult o jumătate de milion. Aceasta ne poate da o idee asupra extensiunii migrației iudaice, care a fost stimulată de tentația condițiilor de viață mai favorabile din marile cetăți comerciale ale Levantului și de frecvența incidență a foametei în Palestina. Cele mai numeroase comunități evreiești se găseau în Alexandria Egiptului, Roma, Antiohia și Babilon.

Dintre regii care au domnit în perioada stăpânirii romane îi vom menționa doar pe doi, pe Irod cel Mare, în timpul căruia S-a născut Pruncul Iisus, iar acesta a vrut să-L omoare, căzându-i victime „*toți pruncii care erau în Betleem și-n toate hotarele lui, de doi ani și mai în jos, după timpul pe care îl aflase de la magi*” (Matei 2,16) și pe Irod Antipa (tetraarhul Galileii și al Pereii) care l-a întemnițat pe Sfântul Ioan Botezătorul, iar ulterior a pus să-i fie tăiat capul și în timpul căruia a fost condamnat la moarte și răstignit Domnul Hristos.

Dumnezeu și-a manifestat purtarea de grijă față de poporul ales prin faptul că, din timp în timp, ridică profeți dintre fiii lui Israel, care anunțau voia lui Dumnezeu, își muștrău conducătorii sau compatrioții pentru păcatele lor și vesteau evenimente viitoare, încercând să mențină trează conștiința evreilor despre rolul și menirea lor cu totul aparte în istoria lumii.

Cei mai mulți profeți au scris cărți. Dintre aceștia îi vom menționa doar pe David, Isaia, Ieremia, Iezechiel și Daniel. Alți proroci, precum Ilie, Elisei și Sfântul Ioan Botezătorul nu au lăsat o operă scrisă. De asemenea, Dumnezeu a oferit darul profeției și unor

femei, cum au fost: Miriam (Ieșire 15,20), Debora (Judecători 4,4), Hulda (II Paralipomena 34,22), Noadia (Neemia 6,14) și Ana (Luca 2,36).

Rolul primordial al poporului ales în istoria lumii s-a realizat la „*plinirea vremii*” (Galateni 4,4), când Fiul lui Dumnezeu a fost zămislit fără sămânță bărbătească în pântecele preacurat al Sfintei Fecioare Maria, în Nazaret și s-a născut în Betleemul Iudeii.

Domnul Hristos și-a desfășurat întreaga activitate în Țara Sfântă, iar atunci când o femeie cananeiancă I-a cerut ajutorul, El i-a răspuns: „*Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel*” (Matei 15,24).

De asemenea, când și-a trimis Sfinții Apostoli de probă la propovăduire, Mântuitorul le-a spus: „*În calea păgânilor să nu mergeți, și în vreo cetate de samarineni să nu intrați; ci mai degrabă mergeți către oile cele pierdute ale casei lui Israel*” (Matei 10,5-6).

În planul lui Dumnezeu de mântuire a lumii rolul poporului ales nu se limita doar la nașterea din sânul său a Fiului lui Dumnezeu întrupat, ci evreii ar fi trebuit să creadă în El și să-I îmbrățișeze învățătura, pentru a o transmite și celorlalte popoare, însă ei au refuzat să facă acest lucru, de aceea Domnul Hristos le-a și spus: „*Voi nu credeți, pentru că nu sunteți dintre oile Mele*” (Ioan 10,26).

Din același motiv, după învierea Sa din morți, Mântuitorul le-a spus Sfinților Săi Apostoli: „*Mergeți și învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit Eu vouă*” (Matei 28,19-20).

Între anii 66-70 d.Hr. a avut loc o puternică revoltă a iudeilor, care a fost înăbușită în sânge de generalul roman Titus, care a distrus orașul Ierusalim.

Între anii 132-135 d.Hr. a avut loc o nouă revoltă a evreilor, care s-a încheiat tot printr-o baie de sânge, prin intervenția mai multor legiuni ale armatei romane. În urma acesteia, Ierusalimul a fost nimicit, fiind arat cu plugurile, iar populația evreiască a fost trimisă în

robie pe întinsele teritorii ale Imperiului Roman. Împăratul Adrian a ridicat aici o cetate păgână numită Aelia Capitolina, închinată zeului Jupiter Capitolinul, în care iudeilor nu le era permis să intre.

Cele două revolte iudaice, din 66-70 d.Hr. și 132-135 d.Hr. au pus efectiv capăt istoriei statului evreu în Antichitate.

De la finele secolului al IV-lea, până în veacul trecut, evreii din numeroase țări europene au avut de înfruntat tot felul de persecuții, nedreptăți și umilințe, culminând cu holocaustul din timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

În 14 mai 1948 a fost înființat Statul Israel, sub conducerea lui David Ben Gurion, care ulterior a devenit cel dintâi prim-ministru al țării. Israelul a fost populat cu iudei din întreaga lume. În 13 decembrie 1949 Ierusalimul a fost declarat capitala țării.

În zilele noastre trăiesc în Israel aproximativ șapte milioane de evrei, iar în afara granițelor țării alți aproximativ șapte milioane șapte sute de mii.

Când a revelat cele zece porunci poporului ales, Dumnezeu a zis: *„Eu, Domnul, Dumnezeuul tău, sunt un Dumnezeu gelos, Cel ce vina părinților o dă pe seama copiilor până la al treilea și-al patrulea neam pentru cei ce Mă urăsc, dar Mă milostivesc până la al miilea neam spre cei ce Mă iubesc și-Mi păzesc poruncile”* (Ieșire 20,5-6). Din aceste cuvinte înțelegem fără echivoc faptul că evreii formează un popor ales și binecuvântat cât va dura lumea, de aceea în decursul istoriei au existat atât de mulți iudei care au primit mari daruri din partea lui Dumnezeu, ajungând persoane remarcabile și respectabile.

În cele ce urmează vom prezenta mai mulți evrei din afara Israelului care au ocupat sau ocupă cele mai înalte funcții în anumite state ale lumii (nu îi vom înfățișa pe iudeii din Țara Sfântă, unde este firesc ca ei să dețină postul de președinte al țării și pe cel de prim-ministru), pentru a confirma afirmația noastră făcută mai devreme.

Iosif, fiul lui Iacov, a fost un fel de prim-ministru al Egiptului.

Prorocul Daniel a fost mai marele satrapilor din Babilon.

Juan Lindo a fost președintele El Salvadorului între 7 ianuarie 1841 și 1 februarie 1842 și președintele Hondurasului între 2 februarie 1847 și 1 februarie 1852.

Francisco Henriquez y Carvajal a fost președintele Republicii Dominicane în perioada 31 iulie 1916 și 29 noiembrie 1916.

Max Delvalle a fost președinte în Panama între 8 aprilie 1967 și 15 aprilie 1967.

Eric Arturo Delvalle a fost președinte în Panama în perioada 28 septembrie 1985 - 26 februarie 1988.

Ruth Dreifuss a fost președinte al Elveției între 1 ianuarie 1999 și 31 decembrie 1999.

Janet Jagan a fost prim-ministru al Guyanei între 17 martie 1997 și 19 decembrie 1997 și președinte al țării în perioada 19 decembrie 1997 - 11 august 1999.

Ricardo Maduro a fost președintele Hondurasului între 27 ianuarie 2002 și 27 ianuarie 2006.

Pedro Pablo Kuczynski a fost prim-ministrul Perului în perioada 16 august 2005 - 27 iulie 2006 și președintele țării între 28 iulie 2016 și 23 martie 2018.

Volodymyr Zelensky este președintele în exercițiu al Ucrainei din data de 20 mai 2019.

Egils Levits este președintele în exercițiu al Letoniei din data de 8 iulie 2019.

Benjamin Disraeli a fost prim-ministrul Marii Britanii între 20 februarie 1874 și 21 aprilie 1880.

Julius Vogel a fost prim-ministrul Noii Zeelande între 15 februarie 1876 și 1 septembrie 1876.

Alessandro Fortis a fost prim-ministrul Italiei între 28 martie 1905 și 8 februarie 1906.

Luigi Luzzatti a fost prim-ministrul Italiei între 31 martie 1910 și 30 martie 1911.

Zigfrids Anna Meierovics a fost prim-ministrul Letoniei între 19 iunie 1921 și 26 ianuarie 1923, precum și în perioada 28 iunie 1923 și 26 ianuarie 1924.

Leon Blum a fost prim-ministrul Franței în trei rânduri, între 1936 și 1947.

Matyas Rakosi a fost prim-ministrul Ungariei între 14 august 1952 și 4 iulie 1953.

Rene Mayer a fost prim-ministrul Franței între 8 ianuarie 1953 și 28 iunie 1953.

Pierre Mendes France a fost premierul Franței în perioada 18 iunie 1954 - 23 februarie 1955.

David Marshall a fost prim-ministrul Singaporei între 6 aprilie 1955 și 7 iunie 1956.

Roy Welensky a fost prim-ministrul Federației Rodeziei și Nyasalandului în perioada 2 noiembrie 1956 - 31 decembrie 1963.

Joshua Hassan a fost prim-ministrul Gibraltarului de două ori, între 1964 și 1987.

Bruno Kreisky a fost cancelarul Austriei între 21 aprilie 1970 și 24 mai 1983.

Leon Kengo wa Dondo a fost prim-ministrul Republicii Democratice Congo de trei ori, între 1982 și 1997.

Henry Eman a fost prim-ministrul Arubei de două ori, între 1986 și 2001.

Efraim Goldenberg a fost prim-ministrul Perului în perioada 17 februarie 1994 - 28 iulie 1995.

Serghei Vladilenovich Kiriienko a fost premierul Rusiei între 24 aprilie 1998 și 23 august 1998.

Yevgeny Primakov a fost prim-ministrul Rusiei în perioada 11 septembrie 1998 - 12 mai 1999.

Zurab Zhvania a fost prim-ministrul Georgiei între 17 februarie 2004 și 3 februarie 2005.

Mikhail Fradkov a fost premierul Rusiei în perioada 5 martie 2004 - 14 septembrie 2007.

Yehude Simon a fost prim-ministrul Perului între 14 octombrie 2008 și 11 iulie 2009.

John Key a fost premierul Noii Zeelande în perioada 19 noiembrie 2008 - 12 decembrie 2016.

Jan Fischer a fost prim-ministrul Cehiei între 8 mai 2009 și 13 iulie 2010.

Mike Eman a fost prim-ministrul Arubei în perioada 30 octombrie 2009 - 17 noiembrie 2017.

Salomon Lerner Ghitis a fost premierul Perului între 28 iulie 2011 și 10 decembrie 2011.

Volodymyr Groysman a fost prim-ministrul Ucrainei în perioada 14 aprilie 2016 - 29 august 2019.

Sophie Wilmes este prim-ministrul Belgiei din data de 27 octombrie 2019.

Mikhail Mishustin este premierul Rusiei din ziua de 16 ianuarie 2020.

Rufus Isaacs a fost vicerege și guvernator general al Indiei între 2 aprilie 1921 și 3 aprilie 1926.

Isaac Isaacs a fost guvernator general al Australiei între 21 ianuarie 1931 și 23 ianuarie 1936.

Andrew Cohen a fost guvernatorul Ugandei între 1952 și 1957.

Zelman Cowen a fost guvernator general al Australiei între 8 decembrie 1977 și 29 iulie 1982.

Două sute doi evrei sunt laureați ai Premiului Nobel la șase categorii: chimie, medicină, fizică, literatură, economie și pace.

Dintre aceștia îi vom menționa doar pe trei.

La fizică se evidențiază celebrul Albert Einstein.

Premiul Nobel pentru pace l-a obținut renumitul secretar de stat american Henry Albert Kissinger.

Premiul Nobel pentru pace l-a primit și Elie Wiesel, care s-a născut la Sighetu Marmăției.

În continuare vom prezenta mai mulți evrei care s-au evidențiat în științe, cultură și artă.

Sigmund Freud, medic neuropsihiatru, fondatorul școlii psihologice de psihanaliză. Filosofii Karl Marx și Henri Bergson, scriitorii Franz Kafka și Marcel Proust, poetul Heinrich Heine, sociologul Emile Durkheim. Levi Strauss, inventatorul blugilor, magicianul Harry Houdini, scenaristul Steven Spielberg, muzicianul Bob Dylan, renumiții actori americani Kirk Douglas, Jerry Lewis, Woody Allen, Tony Curtis, Richard Dreyfuss, Adam Sandler, Ben Stiller, Barbra Streisand, Natalie Portman, Kate Hudson etc.

În cele ce urmează vom vorbi despre cinci evrei care au îmbrățișat credința creștină și au devenit slujitori ai lui Dumnezeu, patru dintre ei ocupând cele mai importante funcții în Biserică.

Michael Solomon Alexander (episcopul Ierusalimului).

S-a născut la 1 mai 1799 în Trzcianka, Polonia.

La vârsta de 7 ani a început să studieze Talmudul, ajungând să predea învățăturile sale în comunitatea din care făcea parte.

În jurul anului 1820 a emigrat în Anglia, unde a ajuns rabin în Norwich. Intrând în contact cu William Marsh, un membru al Societății Londoneze pentru Promovarea Creștinismului printre Evrei, în anul 1825 a îmbrățișat credința creștină, după care s-a mutat, împreună cu soția sa la Dublin, în Irlanda, unde a predat limba ebraică.

În anul 1827 a fost hirotonit preot în Biserica Anglicană. Între 1827 și 1841 a lucrat la Societatea Londoneză pentru Promovarea Creștinismului printre Evrei, între 1832 și 1841 a predat limba ebraică la Kings' College din Londra.

În anul 1841 a fost înființată o Episcopie protestantă în Ierusalim. Michael Solomon Alexander a fost numit primul episcop al Bisericii Unite a Angliei și Irlandei în Ierusalim, fiind hirotonit în 7 decembrie 1841, în Palatul Lambeth din Londra. În ianuarie anul următor a ajuns la Ierusalim, unde și-a început activitatea.

A încetat din viață în 23 noiembrie 1845, la Bilbeis, în Egipt.

Samuel Isaac Joseph Schereschewsky (episcop de Shanghai).

S-a născut în 6 mai 1831 la Tauroggen, în Lituania. Fiind un copil inteligent a studiat la cele mai bune școli ale vremii, familia lui intenționând ca el să ajungă rabin.

Pe când studia la școala rabinică din Zhytomyr a primit Noul Testament în limba ebraică, pe care citindu-l a ajuns la convingerea că profețiile mesianice ale Vechiului Testament s-au împlinit în persoana Domnului Hristos.

La vârsta de 19 ani a plecat în Germania, unde a studiat la Frankfurt și Breslau.

În 1854 a emigrat în Statele Unite ale Americii, iar anul următor a fost botezat și a studiat la Seminarul Teologic Presbiterian din Allegheny, Pennsylvania și la Seminarul Teologic Episcopal din New York.

În 17 iulie 1859 a fost hirotonit diacon în biserica Sfântul Gheorghe din New York.

Fiind bine pregătit din punct de vedere teologic și cunoscând limbile ebraică, poloneză, rusă, germană și engleză s-a oferit să meargă misionar în China.

În 21 decembrie 1859 a ajuns la Shanghai, iar în 28 octombrie 1860 a fost hirotonit preot în capela misiunii din Shanghai.

Din anul 1862 și-a desfășurat activitatea în Beijing.

După ce a învățat limba chineză a început să traducă Sfânta Scriptură în această limbă.

În anul 1877 a fost numit episcop de Shanghai, fiind hirotonit în 31 octombrie 1877 în biserica harului din New York.

În 1879 a înființat Universitatea Sfântul Ioan din Shanghai.

În 1883, din motive de sănătate, a renunțat la funcția pe care o ocupa și s-a întors în Statele Unite ale Americii.

În 1895 a revenit în China ca traducător și, cu toate că era aproape complet paralizat, a tradus Sfânta Scriptură în mandarină.

În 1896 s-a mutat la Tokyo, unde s-a stins din viață în 15 octombrie 1906.

Hugh William Montefiore (episcop de Kingston și Birmingham)

S-a născut în 12 mai 1920 la Londra, într-o familie evreiască de vază.

În perioada 1933-1938 a studiat la Școala de Rugby din Warwickshire, unde s-a convertit la creștinism.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial a fost înrolat în Artileria Regală și a luptat pe front, fiind avansat până la gradul de căpitan.

După război a studiat la Colegiul Sfântul Ioan din Oxford și la Westcott House din Cambridge.

În 1949 a fost hirotonit diacon, iar un an mai târziu preot.

Între 1963 și 1970 a fost paroh al bisericii Sfânta Maria din Cambridge. Când a preluat parohia, aceasta era aproape muribundă, iar în câțiva ani a făcut-o una dintre cele mai înfloritoare din întreaga țară.

În 1970 a fost ales episcop de Kingston, fiind hirotonit în 29 septembrie același an, în catedrala din Southwark, Londra.

Între anii 1978 și 1987 a fost episcop de Birmingham.

În 1987 s-a pensionat.

Montefiore a publicat numeroase cărți.

În 13 mai 2005 a încetat din viață.

Jean-Marie Lustiger (arhiepiscop de Paris)

S-a născut în 17 septembrie 1926 la Paris.

A studiat la Sorbona.

După ce s-a convertit la creștinism a studiat la Seminarul Părinților Carmelitani din Paris și la Institutul Catolic din capitala Franței.

În 17 aprilie 1954 a fost hirotonit preot.

Între 1954 și 1959 a fost preot capelan la Universitatea din Sorbona.

Între anii 1959 și 1969 a ocupat funcția de director al Centrului Richelieu din Paris.

Între 1969 și 1979 a fost paroh al bisericii Sainte-Jeanne-de-Chantal din Paris.

În 10 noiembrie 1979 a fost numit episcop de Orleans, fiind hirotonit în 8 decembrie același an.

În 31 ianuarie 1981 a fost numit arhiepiscop de Paris.

În 1983 a fost ridicat la demnitatea de cardinal.

În 1995 a fost ales membru titular al Academiei Franceze.

În 11 februarie 2005 s-a retras din scaunul de arhiepiscop al Parisului.

A încetat din viață în 5 august 2007.

Avem și un evreu român faimos care s-a convertit la creștinism și și-a închinat viața lui Dumnezeu, este vorba de **Nicolae Aurelian Steinhardt**, care s-a călugărit la Mănăstirea Rohia.

Acesta s-a născut în 29 iulie 1912 în Pantelimon, lângă București.

A studiat la Facultatea de Drept și Litere din București, iar în anul 1936 a obținut titlul de doctor în Drept Constituțional la aceeași Universitate.

A lucrat o perioadă ca jurist, desfășurând, în paralel, o bogată activitate ca scriitor, critic literar, eseist și publicist.

În anul 1959 a fost aruncat în închisoare, alături de alți numeroși intelectuali și preoți.

În 15 martie 1960, pe când se afla în închisoarea Jilava, a fost botezat ortodox de către ieromonahul Mina Dobzeu.

În anul 1964 a fost eliberat din închisoare.

În anul 1979 s-a stabilit la mănăstirea Rohia, iar anul următor a fost tuns în monahism.

A publicat mai multe cărți, dintre care se evidențiază Jurnalul fericirii.

S-a mutat la Domnul în ziua de 30 martie 1989.

Prin descendența evreilor din patriarhul Avraam și prin tăierea împrejur ei sunt poporul ales al lui Dumnezeu și au foarte multe

daruri, fiindcă așa cum a afirmat Sfântul Apostol Pavel, „*darurile și chemarea lui Dumnezeu nu pot fi luate înapoi*” (Romani 11,29).

Cu fiii lui Israel s-au împlinit toate profețiile mesianice din Vechiul Testament, însă ei se află încă în Legea Veche, pentru că la întrupare, Fiul lui Dumnezeu „*întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit*” (Ioan 1,11).

Astfel, evreii formează poporul ales lui Dumnezeu, dar I-au întors spatele Fiului lui Dumnezeu întrupat, care a spus: „*Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine*” (Ioan 14,6).

În timpul activității Sale publice, Domnul Hristos le-a atras luarea aminte iudeilor, când le-a spus: „*Împărăția lui Dumnezeu se va lua de la voi și se va da neamului care va face roadele ei. Și zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor. Iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților*” (Matei 21,43 și 8,11-12).

Evreii care L-au respins pe Domnul Hristos și învățătura Lui au căzut din alegere. Ei sunt favorizați prin neamul din care se nasc, nu prin credința pe care o împărtășesc, pentru că în persoana Mântuitorului s-au împlinit prorociile Vechiului Testament.

Conform unor profeții, înainte de sfârșitul lumii fiii lui Israel se vor converti la creștinism și atunci se vor împlini cuvintele rostite de Domnul Hristos că „*va fi o turmă și un păstor*” (Ioan 10,16). Astfel, evreii formează poporul ales al lui Dumnezeu, însă ei au ales să-I întoarcă spatele Fiului lui Dumnezeu întrupat, care a spus: „*Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine*” (Ioan 14,6).

Iubiți fii duhovnicești,

Mântuitorul a spus: „*Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea împărăția cerurilor*” (Luca 12,32). Întrucât

dintre cei care au îmbrățișat credința creștină doar noi, ortodocșii, o păstrăm nealterată, cum am primit-o de la Sfinții Apostoli (pentru că romano-catolicii au adăugat la ea, iar protestanții au scos din ea), noi suntem turma lui Dumnezeu sau poporul ales al Noului Testament, însă trebuie să avem în minte cuvintele Sfântului Apostol Pavel care a spus că *„nu cei ce aud legea sunt drepti înaintea lui Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea, aceia se vor îndreptăți”* (Romani 2,13), drept aceea să credem drept și să împlinim faptele credinței, pentru că *„pe cele ce ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit, pe acelea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El”* (I Corinteni 2,9).

Cu prilejul sfințelor sărbători ale Nașterii Domnului, Anului Nou și Bobotezei vă dorim tuturor să aveți parte de sănătate deplină, viață îndelungată, realizări spirituale și materiale spre slava lui Dumnezeu și spre mântuirea oamenilor. „La mulți ani buni!”.

Al vostru de tot binele doritor
și către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului